

V Praze dne 1. dubna 2021
Č. j.: KPR 1487/2021

Dne 23. března 2021 obdržela Kancelář prezidenta republiky, s odkazem na zákon č.106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, žádost s upřesňující informací, a to, zda prezident republiky v roce 2020 nebo v roce 2021 vydal nebo podepsal nějaká rozhodnutí podle čl. 63 odst. 1 písm. h) Ústavy České republiky, tj. rozhodnutí, kterými prezident republiky rozhodl o propůjčení nebo udělení státního vyznamenání; a pokud ano, žádá o poskytnutí seznamu osob, kterým podle takových rozhodnutí mělo být propůjčeno nebo uděleno státní vyznamenání, jaké státní vyznamenání jim mělo být propůjčeno nebo uděleno, a zda tato rozhodnutí byla těmto osobám doručena.

K tomu Kancelář prezidenta sděluje, žádné takové rozhodnutí v letech 2020 a 2021 nevydal.

Postup k propůjčení státního vyznamenání má, po výběru osob navržených k propůjčení státního vyznamenání, provedeném prezidentem republiky, dvě fáze:

- a) v první fázi je rozhodnutí prezidenta republiky o propůjčení státního vyznamenání určité osobě zasláno ke kontrasignaci předsedovi vlády (čl. 63 Ústavy ČR); toto rozhodnutí kontrasignací nabývá platnosti a zakládá právo prezidenta republiky určité osobě státní vyznamenání propůjčit (toto právo je kromě čl. 63 odst. 1 písm. h) Ústavy ČR, upraveno i ustanovením § 7 zákona č. 157/1994 Sb., o státních vyznamenáních České republiky). Otázkou je, zda toto rozhodnutí zakládá i povinnost státní vyznamenání propůjčit. Kromě toho, že toto rozhodnutí musí být ke své platnosti kontrasignováno, zákon žádá procesní pravidla pro ně nestanoví. Toto kontrasignované rozhodnutí se nikomu nezasílá, je pouze podmínkou k uskutečnění druhé fáze k propůjčení státního vyznamenání a závisí na prezidentu republiky, zda toto rozhodnutí pro propůjčení státního vyznamenání využije či nikoliv (jde to přirovnat např. k postupu při jmenování soudce Ústavního soudu, k němuž je třeba souhlasu Senátu; i v tomto případě platí, že i když Senát s kandidátem souhlas vysloví, prezident republiky jej nemusí soudcem Ústavního soudu jmenovat);
- b) ve druhé fázi dochází k odevzdání a převzetí insignie vyznamenání (řádový odznak a další náležitosti) a listiny osvědčující propůjčení státního vyznamenání. Státním vyznamenáním je právě insignie a komu není státní vyznamenání odevzdáno, resp. je nepřevzme, není státním vyznamenáním vyznamenán.

V minulosti byly takové případy, kdy sice bylo rozhodnutí o propůjčení nebo udělení státního vyznamenání kontrasignováno, ale státní vyznamenání propůjčeno nebo uděleno nebylo, neboli toto rozhodnutí nebylo naplněno (např. rozhodnutí prezidenta republiky V. Havla, kontrasignované předsedou vlády Tošovským, které předpokládalo udělit k řádovému dni

28. 10. 1998 státní vyznamenání Helmutu Zilkovi, nebo nebylo naplněno kontresignované rozhodnutí prezidenta republiky, které předpokládalo propůjčit k řádovému dni 28. 10. 2013 státní vyznamenání Vladimíru Mišíkovi).

Znamená to, že o propůjčení nebo udělení státního vyznamenání prezident republiky nerozhoduje tak, že své rozhodnutí vyznamenaným zasílá, ale zpravidla na slavnostní akci předává; dokud tak prezident republiky neučiní, není o propůjčení nebo udělení státního vyznamenání rozhodnuto. Státní vyznamenání se propůjčují nebo udělují v řádových dnech, kterými jsou 1. leden a 28. říjen. Vzhledem ke koronavirové pandemii nebylo možno v uvedeném období řádové dny využít.

JUDr. Václav Pelikán
ředitel Odboru legislativy a práva